

5.7. Vzdělávací oblast: Umění a kultura

5.7.1. Hudební výchova pro 1. stupeň

Vyučovací předmět Hudební výchova vychází ze vzdělávací oblasti RVP ZV Umění a kultura. Dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání s hudbou. Tuto potřebu předmět podněcuje, rozvíjí a kultivuje. Hudební výchova by měla být předmětem uvolnění, radosti, citového prožitku, seberealizace, zábavy, týmové práce, při které se žáci budou učit rozpoznávat krásu umění, ctít schopnosti a výkony druhých lidí, vystupovat před spolužáky i dospělými, organizovat společenské akce, rozvíjet svou fantazii a tvůrčí schopnosti. Vyučovací předmět Hudební výchova usiluje o to, aby se z žáků stali budoucí návštěvníci koncertních síní a divadelních sálů, aby poznali souvislosti všech druhů umění a aby vhodně využívali celý komplex hudebních činností v různých oblastech svého života a obohatili tak své estetické vnímání a prožívání světa.

Hudebně výchovné činnosti jsou rozděleny v ŠVP na: **Vokální činnosti, Instrumentální činnosti, Hudebně pohybové činnosti a Poslechové činnosti.**

Obsahem **Vokálních činností** je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem **Instrumentálních činností** je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem **Hudebně pohybových činností** je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem **Poslechových činností** je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a „interpretovat“.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět hudební výchova je povinný vyučovací předmět, který se na prvním stupni vyučuje v 1. až 5. ročníku v 1 hodinové týdenní dotaci. Učební osnovy předmětu umožňují konkretizovat učivo i jeho náročnost na základě učitelovy znalosti úrovně hudebního rozvoje jednotlivých žáků a podmínek ve škole. Volba vhodných didaktických prostředků je zcela závislá na učitelově rozhodnutí. Výuka Hudební výchovy probíhá ve třídách nebo jiných vhodných prostorách školy. Hudba je osvojována nejen při vyučování, ale i návštěvou výchovných koncertů, na besedách o hudbě i samostatně v mimoškolních hudebních aktivitách. Žáci se o hudbě a svých zážitcích z ní učí hovořit. Používají přitom pojmy a hudebně naukové poznatky, které jsou vyvozovány ze znějící hudby a aplikovány ve všech hudebních aktivitách. Při hodnocení výsledků práce žáků přihlíží vyučující především k jejich přístupu k celému múzickému komplexu hudebních činností, ke snaze spolupracovat s ostatními, a k úsilí o co nejlepší výsledek. Je možné zohlednit i případnou jednostrannou zaměřenost žáka na určitý typ hudebních činností.

Výchovně vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Hudební výchova

Kompetence k učení

(vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení)

- vedeme žáky ke kultivaci své hudebnosti v oblasti hudebního sluchu, zpěvního hlasu, smyslu pro rytmus, melodického a harmonického cítění, hudební paměti, představivosti a fantazie
- rozvíjíme u žáků receptivní, reprodukční a částečně i produkční schopnosti a dovednosti aktivitami vokálními, instrumentálními, poslechovými a hudebně pohybovými
- ve výuce zřetelně rozlišujeme základní(nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující)

Kompetence k řešení problémů

(podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů)

- učíme žáky různým vyjadřovacím hudebním technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru
- podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení hudebního vyjadřování
- ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci posuzují hudební dění

Kompetence komunikativní

(vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci)

- učíme žáky porozumění hudebně vyjadřovacím prostředkům a společenským funkcím hudby, jednotlivých uměleckých epoch
- vedeme žáky k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace.
- učíme žáky naslouchat hudbě a vnímat hudební projevy druhých, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.

Kompetence sociální a personální

(rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých)

- Pomáháme žákům získat vhled do hudební kultury české i jiných národů
- vedeme žáky k pochopení emocionálního působení hudby a jejím vlivem k vytváření mostů mezi lidmi
- prohlubujeme u žáků jejich vztah k hudebnímu umění v celé oblasti hudební kultury
- učíme žáky kriticky hodnotit práci svou i ostatních

Kompetence občanské

(vychovávat žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích)

- vedeme žáky k zaujímání vhodných postojů k hudbě ve všech jejích oblastech
- vedeme žáky k chápání procesu umělecké tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě.
- vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich hudebním projevům

Kompetence pracovní

(vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání)

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k aktivním hudebním činnostem
- při výuce hudební výchovy vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- učíme žáky vhodně využívat psychohygienický účinek hudby
- vedeme žáky správnému zacházení s dostupnými hudebními nástroji, k jejich údržbě
- různými formami (exkurze, film, beseda) seznamujeme žáky s různými profesemi hudební oblasti

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Hudební výchova

Ročník: 1.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ HV-3-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně, ➤ HV-3-1-02 rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem; ➤ HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře; ➤ HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku a směr melodie 	<p>Vokální činnosti, nácvik písní</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ osvojování nových písní ➤ správná výslovnost ➤ uvolňovací cviky ➤ zásady hlasové hygieny ➤ intonační a rytmické schopnosti <p>Instrumentální činnost</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ jednoduché nástroje Orffova instrumentáře ➤ improvizované hudební nástroje k doprovodu zpěvu nebo pohybu ➤ délka, síla, barva a výška tónů <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ hudebně pohybové hry ➤ prvky hry na tělo do rytmu nebo jako doprovod ➤ různé druhy chůze s hudebním doprovodem 	<p><u>Průřezová témata:</u></p> <p>OSV – Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů</p> <p>OSV – Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, tvořivost)</p> <p>OSV – Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč sdělování verbální i neverbální</p> <p>MUV – Kulturní difference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, člověk jako součást etnika, poznávání vlastního kulturního zakotvení, respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)</p> <p>MUV – Lidské vztahy – rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost, vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ praktické předvedení ➤ praktické předvedení ➤ praktické předvedení

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> ➤ HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby; ➤ HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální 	<p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ poslech hudebních skladeb různých žánrů ➤ rozlišování tónů, zvuků, ➤ nejznámější hudební nástroje ➤ moderní hudba x vážná hudba <p>Seznámení s pojmy z hudební nauky</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ notová osnova, houslový klíč 	<p><u>Mezipředmětové vztahy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Český jazyk – porozumění textu, rozvoj slovní zásoby, správná artikulace (jazykolamy), básničky říkadla, tvorba vlastních textů ➤ Matematika – slovní úlohy ➤ Tělesná výchova – pohybové hry v doprovodu hudby, pantomima ➤ Prvouka – části lidského těla, zvířata a rostliny z písní, svátky Vánoce a Velikonoce ➤ Výtvarná výchova – zachycení vlastností hudby (dynamika ,...), vyjádření prožitků, ➤ Pracovní činnosti – výroba vlastních netradičních nástrojů 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ praktické předvedení ➤ praktické předvedení ➤ ústní zkoušení ➤ test

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Hudební výchova

Ročník: 2.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
Žák: <ul style="list-style-type: none"> ➤ HV-3-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně, ➤ HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře; ➤ HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku a směr melodie ➤ HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální ➤ HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby; 	<p>Vokální činnosti, nácvik písní</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ osvojování nových písní ➤ pěvecké dýchání, hlasová hygiena ➤ sjednocování hlasového rozsahu ➤ ozvěna, vzestupná a sestupná řada na různé texty ➤ stoupání a klesání melodie <p>Instrumentální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rytmická cvičení, rytmizace textů ➤ práce s dětským instrumentárem a improvizovanými nástroji <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ práce s hudebně pohybovými hrami ➤ hra na tělo, vzestupná a sestupná řada ➤ pohybové vyjádření hudebního výrazu a nálady (tempo, dynamika) ➤ prvky tanečního pohybu držení ve dvojici ➤ mazurka <p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ práce s poslechovými skladbami ➤ lidová píseň a píseň vytvořená skladatelem, písně pro děti, populární písně pro děti ➤ poslech dětského sboru s doprovodem ➤ tolerance k různým hudebním žánrům <p>Seznámení s pojmy z hudební nauky</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ houslový klíč, noty celé a půlové, grafické ztvárnění 	<p>Průřezová témata:</p> <p>OSV – Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů</p> <p>OSV – Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, tvořivost)</p> <p>OSV – Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč sdělování verbální i neverbální</p> <p>MUV – Kulturní difference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, člověk jako součást etnika, poznávání vlastního kulturního zakotvení, respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)</p> <p>MUV – Lidské vztahy – rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost, vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ praktické předvedení ➤ ústní zkoušení ➤ praktické předvedení ➤ praktické předvedení ➤ praktické předvedení ➤ ústní zkoušení ➤ modelové situace ➤ problémové úlohy ➤ test

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
	<p>těchto hodnot</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ vzestupná, sestupná melodie 	<p><u>Mezipředmětové vztahy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Český jazyk – porozumění textu, rozvoj slovní zásoby, správná artikulace (jazykolamy), básničky říkadla, tvorba vlastních textů ➤ Matematika – slovní úlohy ➤ Tělesná výchova – pohybové hry v doprovodu hudby, pantomima ➤ Prvouka – části lidského těla, zvířata a rostliny z písní, svátky Vánoce a Velikonoce ➤ Výtvarná výchova – zachycení vlastností hudby (dynamika ,...), vyjádření prožitků, ➤ Pracovní činnosti – výroba vlastních netradičních nástrojů 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ústní zkoušení

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Hudební výchova

Ročník: 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
Žák: <ul style="list-style-type: none"> ➤ HV-3-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně, ➤ HV-3-1-02 rytizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem; ➤ HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře; ➤ HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku a směr melodie 	Vokální činnosti, nácvik písní <ul style="list-style-type: none"> ➤ práce s písněmi ➤ hlasová hygiena ➤ kánon Instrumentální činnosti <ul style="list-style-type: none"> ➤ instrumentální hra ➤ rytmické doprovody ve 2/4 a 3/4 taktu s využitím hodnot půlových, čtvrtových i osminových Hudebně pohybové činnosti <ul style="list-style-type: none"> ➤ práce s hudebně pohybovými hrami ➤ taneční kroky ➤ tance starší i moderní (tanec ve dvojicích) 	<u>Průřezová témata:</u> <p>OSV – Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů</p> <p>OSV – Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, tvořivost)</p> <p>OSV – Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč sdělování verbální i neverbální</p> <p>MUV – Kulturní difference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, člověk jako součást etnika, poznávání vlastního kulturního zakotvení, respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)</p> <p>MUV – Lidské vztahy – rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost, vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ústní zkoušení ➤ praktické předvedení <ul style="list-style-type: none"> ➤ praktické předvedení <ul style="list-style-type: none"> ➤ praktické předvedení

213

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Hudební výchova

Ročník: 4.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
Žák: <ul style="list-style-type: none"> ➤ HV-5-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti; ➤ HV-5-1-03 využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní; ➤ HV-5-1-07 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace; ➤ HV-5-1-04 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby; ➤ HV-5-1-06 rozpozná v proudu znějící zudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny; 	Vokální činnosti <ul style="list-style-type: none"> ➤ práce s písněmi v dur i v moll (lidové, umělé, starší i moderní, oblast populární hudby) ➤ hymna ČR ➤ prvky pěvecké techniky (staccato, legato) ➤ melodizace a rytmizace textů ➤ orientace v notovém záznamu Instrumentální činnosti <ul style="list-style-type: none"> ➤ hra na jednoduché Orffovy nástroje Hudebně pohybové činnosti <ul style="list-style-type: none"> ➤ práce s hudebně pohybovými hrami nebo tanci ➤ tance – např. mazurka, figury populární taneční hudby (nebo alespoň prvky těchto tanců) ➤ taneční kroky (poskočný, cvalový, kroky se zhoupnutím) ➤ taneční improvizace ➤ hra na tělo Poslechové činnosti <ul style="list-style-type: none"> ➤ práce s poslechovými skladbami ➤ pochod, polka, valčík, menuet, rondo ➤ vánoční hudba (koledy, vánoční písně, populární vánoční hudba) ➤ dílovo v hudbě (malá a velká písňová forma) ➤ hymna ČR ➤ epizody ze života hudebních skladatelů poslouchané 	Průřezová témata: <p>OSV – Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů</p> <p>OSV – Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, tvořivost)</p> <p>OSV – Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč sdělování verbální i neverbální</p> <p>MUV – Kulturní difference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, člověk jako součást etnika, poznávání vlastního kulturního zakotvení, respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)</p> <p>MUV – Lidské vztahy – rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost, vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ústní zkoušení ➤ praktické předvedení <ul style="list-style-type: none"> ➤ praktické předvedení <ul style="list-style-type: none"> ➤ praktické předvedení

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
	<p>hudby</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámení s některými hudebními nástroji ➤ odlišování durového a mollového tónorodu <p>Seznámení s pojmy z hudební nauky</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ pomocné linky ➤ procvičování notového písma ➤ stupnice C dur 	<p><u>Mezipředmětové vztahy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Český jazyk – porozumění textu, rozvoj slovní zásoby, správná artikulace (jazykolamy), básničky říkadla, tvorba vlastních textů ➤ Matematika – slovní úlohy, zlomky ➤ Tělesná výchova – pohybové hry v doprovodu hudby, pantomima ➤ Prvouka – části lidského těla, zvířata a rostliny z písni, svátky Vánoce a Velikonoce ➤ Výtvarná výchova – zachycení vlastností hudby (dynamika ,...), vyjádření prožitků, ➤ Pracovní činnosti – výroba vlastních netradičních nástrojů ➤ Vlastivěda – hymna ČR a chování při hymně, státní symboly, exkurze (chrámy a kostely) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ústní zkoušení ➤ písemná práce ➤ praktické předvedení ➤ modelové situace <ul style="list-style-type: none"> ➤ písemná práce ➤ ústní zkoušení ➤ test

Ročník: 5.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
	Seznámení s pojmy z hudební nauky <ul style="list-style-type: none"> ➤ seznámení se se stupnicemi dur i moll s jedním # a s jedním b ➤ notové písmo ➤ rytmická cvičení 	Mezipředmětové vztahy: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Český jazyk – porozumění textu, rozvoj slovní zásoby, správná artikulace (jazykolamy), básničky říkadla, tvorba vlastních textů ➤ Matematika – slovní úlohy, zlomky ➤ Tělesná výchova – pohybové hry v doprovodu hudby, pantomima ➤ Prvouka – části lidského těla, zvířata a rostliny z písní, svátky Vánoce a Velikonoce ➤ Výtvarná výchova – zachycení vlastností hudby (dynamika ,...), vyjádření prožitků, ➤ Pracovní činnosti – výroba vlastních netradičních nástrojů ➤ Vlastivěda – hymna ČR a chování při hymně, státní symboly, exkurze (chrámy a kostely) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ praktické předvedení ➤ ústní zkoušení <ul style="list-style-type: none"> ➤ praktické předvedení ➤ písemná práce ➤ ústní zkoušení